

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2.50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravištvo Ljubljana, Ilirska ulica št. 22., I. nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati s enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokrat. — Za razne objave št. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Organizacija in taktika.

Sodrug Vehovec je izvajal o organizaciji in taktiki na kovinarski konferenci v Ljubljani:

Čenjeni sodrugi! O organizaciji in taktiki bi se dalo zelo veliko govoriti. Toda ker imamo čas kratek, se hočem omejiti le na nekatere stvari, ki so važne za današnjo konferenco.

Sodrugi! Danes smo se sešli, da ustvarimo podlago za zgradbo naše nove bodočnosti. Ta zgradba pa mora biti, sodrugi, dobra in močna organizacija; ustvariti moramo močno disciplinirano armado, ki bo kos vsem nalogam, ki nas čakajo.

Le zavedno organizirano delavstvo lahko nastopa neustrašeno proti našim izkoriščevalcem in kakor že danes kaže, jih ne bo majhno število. Toda mi se jih ne bomo bali, ako bodemo složni. Pokazati moramo, da smo ljudje, ki imamo pravico do boljšega življenja in ne samo, da jim bašemo železne blagajne. Zato, sodrugi, se moramo danes pogovoriti, kako bomo še tiste delavce organizirali, ki še do danes niso spoznali potrebo organizacije.

Ni ga sodruga med nami, ki bi se z grozo ne spominjal preteklih časov, ko smo stali v delavnicah pri svojem delu, podnevi in ponoči garali, garali, tako da smo si časih želeli — smrt. Ko sem šel jutraj od dela domov, so se mi zapletale noge, kakor da bi bil pijan, da bil sem pijan, toda ne od vina, marveč od dela. Garali smo in stradali, a morali smo za vse to trpljenje molčati. Časih je komu priklopelo trpljenje do vrhunca, da je zaklical: Nisem živina, sem človek! In takoj so poklicali oborožene vojake z nasajenimi bajoneti in hajd v zapor ali strelski zakop. Žalostno je bilo videti, kako je dvanajst oboroženih vojakov gnalo ljubljanskega organiziranega sodruga k polku in od tam v strelski zakop. Častnik sam je protestiral proti takemu ravnanju, ali podjetnik je zahteval, njemu se je ugodilo. Zakaj ljubljanski podjetniki so vedeli, da so kovinarji slabo organizovani in da z njimi lahko ravnajo, kakor se jim poljubi.

Povsod, kjer ni bilo dobre organizacije, je delavstvo mnogo bolj trpelo. Povsod, kjer sem delal, sem opozoril, da se slovenski kovinarji najmanj zavedajo svoje organizacije ter kot taki tudi najceneje prodajajo svojo delovno moč. To pa ne samo sedaj v času vojne, temveč tudi že pred vojno je bilo tako. Kovinarji so povsod bolje plačani, kakor v Ljubljani. Vzrok — zopet organizacija. Mi smo imeli organizacijo že pred vojno in časih že danes, samo po večini skoro vse kovinarje v organizaciji. Ali sodrugi, nekaj je, kar treba posebej naglašati. Delavci mislijo, da so — če plačajo svoj prispevek vsak teden — že opravili svojo dolžnost. To pa ni tako. Pri nas še ni razredne zavednosti; to moram konstatirati. In da se delavstvo res začne zavedati, je pa potreba, da sklicujemo redne sestanke, na katerih se pogovorimo o dolžnostih do organizacije. Naša organizacija je bojovna; ne smemo biti zadovoljni, ako si danes izbojujemo par vinar-

jev, ker jih lahko na drugi strani izgubimo.

Skrajšanje delavnega časa in socialno zakonodajo itd.; vse to še moramo izbojevati. Osemurni delavnik si moramo izbojevati na vsak način (Sedaj je deloma že uveden. Op. ur.), ker z osemurnim delavnikom se da delavcu več možnosti, da začne čitati knjige, časopise, skratka, da se izobrazuje. Delavci moramo biti samouki, ker so nam bila vrata šole zaprta, izobraziti se nismo mogli v šoli, zato se moramo sami.

Še danes delavci delajo po 10 do 12 ur, in delavec, ki dela 12 ur, je fizično in duševno popolnoma uničen. In ni čudo, če delavci v vinu iščejo tolažbe. Delavstvu je potreba izobrazbe! Zato je naloga delavskih zaupnikov, da razširjajo časopise, prireajo sestanke itd. Zaupniki naj gledajo na red in disciplino med delavci, ker le disciplinirano delavstvo doseže svoje zahteve. Nikjer pa delavci, kjer je organizacija, ne napravijo gibanja brez vednosti zaupnikov in zaupniki ne brez vednosti organizacije. Le složno skupno delovanje bo rodilo uspehe. Izvoli naj se vedno zaupnike, ki imajo ugled in simpatije pridelavcih. Zlasti sedaj je potreba, da imamo dobre zaupnike, ko bo treba napraviti delovne pogodbe za vse obrate, ker na podlagi delovnih pogodb se bo prišlo lažje do sporazumljenja.

V Jugoslaviji ni industrije, ter se bo šele razvila. In kjer se industrija razvija, tam se na delavstvo pritiska na vse načine in se ga izkorišča. Dovolj je torej dela, pojdemo na delo in kinalu se bo pokazal njega uspeh. Organizirani delavci delamo, a zato bomo zahtevali plačilo, dovolj smo stradali, dovolj smo trpeli za vse to trpljenje moramo dobiti plačilo.

Osemurni delavnik.

I. Obseg (k § 1 in 2.)

Pod »podjetji tovarniškega značaja« razumeva zakonodaja tudi rudnike. (Omejitev pojma napram rokodelskemu podjetju je pripuščena v odločitev upravi (§ 2). Opozarja se, da v obstoječih zakonih ni striktnih definicij za pojem »tovarniško podjetje«. Tozadevne navedbe poskušajo podati za ta pojem znake, ki ga osvetljujejo vsak od svoje strani in se ne smejo smatrati kot striktna definicija. Pri tovarniškem podjetju je poleg človeškega duha tudi stroj odločilnega pomena. Tovarniški obrat so navadno večja podjetja. Vendar se oznaka »nad 20 delavcev« ne sme šalonsko uporabljati, ker izolirana označuje bistvo stvari čisto docela netočno. Pri presoji o tovarniškem značaju podjetja, se je ozirati ne samo na število zaposlenih oseb, temveč tudi na število in kakovost strojev in dela (nevarnost za nezgode, zdravje itd.) V dvomljivih slučajih naj se obrnejo podjetja, lokalne strokovne organizacije ali pa od delavcev v smislu navedbe Narodne vlade z dne 18. decembra 1918, št. 216 izvoljeni zaupniki na obrtno oblast I. stopnje, (glavarstvo) s prošnjo, da se v dvomljivih slučajih v svrhu uvedbe osemurnega delavnika ugotovi tovarniški značaj podjetja.

II. Delavni čas.

V razdobju 24. ur, ki se lahko začne s katerokoli uro, se sme delati namo po osem ur. Ni dovoljeno, da bi določilo podjetje enostransko, naj se dela eden dan več, zato pa drugi dan manj, čeprav bi znašal delavni čas tudi na ta način na teden samo 48 ur. Sporazumno v pogodbi med delodajalcem in zastopstvom delavstva pa se to lahko določi. Dokler delavstvo ni strokovno enotno organizirano, morajo podpisati take pogodbe lokalna zastopstva vseh delavskih strokovnih organizacij dotičnega kraja, ali pa zgoraj omenjeni zaupniki dotičnega obrata. To je edini slučaj, v kojem se da določbe tega zakona pogodbenim putem modificirati. Na prošnjo lahko dovolijo glavarstva podaljšanje delavnega roka na 10 ur dnevno. Rešitev velja le za 4 tedne. Če se prosi za podaljšanje tega roka, se voli lahko podaljšani delavni čas za dobo 8 tednov, toda le, če se izrečeta za to tako glavarstvo, kakor tudi obrtno nadzorništvo. Pri nesoglasju se smatra predlog za odbit. Taka podaljšanja naj se navadno dovoljuje le obratom, ki lahko delajo samo v gotovi sezoni. Ako zadene obrat kakšna nezgoda, je dovoljeno delati preko postavne izmere delavnega časa. Prošnje za eventualno izvzečje kake skupine obratov iz določil te navedbe je naslavljati na poverjeništvu za socialno skrb in vlagati potom glavarstev.

III. Izvršilna navodila.

Tovarniška podjetja morajo urediti od 15. prosinca naprej na lastno inicijativo delovni čas v smislu te navedbe. Ako bi se kako podjetje po tej določbi ne ravnalo, naj se obrne lokalna delavska strokovna organizacija ali pa zgoraj omenjeni zaupniki na obrtno oblast I. stopnje (glavarstvo) s prošnjo, da se uvede v podjetju osemurni delavnik v smislu tozadevne navedbe.

Določil zakona o osemurnem delavniku, se razum zgoraj omenjene izjeme potom pogodbe med podjetnikom in delavstvom ne more veljavno modificirati. Občine in vsi javni uradi so obvezani javiti vse slučaje, v kojih zvedo, da se ta zakon krši na pristojno glavarstvo.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo,
dne 11. prosinca 1919.

V varstvo beguncev.

Naredba poverjeništvu za socialno skrbstvo, s katero se dajo potrebne določbe k naredbi celokupne vlade SHS z dne 9. januarja št. 260 v varstvo beguncev.

I.

Pravico do begunske podpore po § 1 zgoraj navedene navedbe se prične z dnem 15. januarja 1919, ki do sedaj niso uživali državne begunske podpore, ali pa jim je bila iz kateregakoli vzroka odvzeta, pa zadobe po novi naredbi to pravico, se imajo do 31. januarja 1919 zglasiti pri županstvu sedanjega bivališča, v Ljubljani pri policiji (policijskih stražnicah), sicer jim gre podpora šele od dneva zga-

sitve. Županstva (v Ljubljani policija) napravijo na podlagi priglasov razvidnostne liste v enem izvodu ter jih pošljejo pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Potrebne listine naj si županstvo (v Ljubljani policija) pravočasno naročijo pri okrajnih glavarstvih.

II.

Kot »trajno službo« trajni zaslužek je smatrati (le res trajne, ne samo prehodne dobo trajajoče) dohodke, katere prejema-jo begunci iz opravljanja svojih stanovskih dolžnosti. Dnevna mezda beguncev — domobrancev, ne krati pravice do begunske podpore, kolikor gre ista osebam, živčim ž njimi v skupnem gospodarstvu, pač pa sami za svojo osebo nimajo pravice do nje. Prav tako se ne sme odšteti od begunske podpore preživljalni prispevek (vojaška podpora.)

Dejstvo, da si ne more preskrbeti stalne službe, oziroma stalnega zaslužka, mora begunec le tedaj dokazati, če pristojna oblast iz tehtnih razlogov to izrečno zahteva.

Pri osebah, ki imajo po § 6 zgoraj navedene naredbe pravico do begunske podpore v znesku po 4 K na dan in osebo, je odšteti od te podpore sleherni dalj časa trajajoči dohodek (tudi podpore) ki ga begunec prejema iz kateregakoli vira.

III.

Ukaz bivšega ministrstva za notranje stvari z dne 16. januarja 1918 drž. zak. št. 19 ostane, kolikor ne nasprotuje gorenjim določbam, v veljavi. Člen IV. prvi odstavek označenega ukaza se izpremeni v toliko, da more o zahtevi naknadne begunske podpore v smislu § 9 drž. zak. z dne 31. 9. 1917 odločiti tudi okrajno glavarstvo sedanjega bivlišča, ako se sedež okrajnega glavarstva, kjer je imel begunec pred evakuacijo svoje stalno bivališče, nahaja v ozemlju, ki je sedaj evakuirano po Italijanih ali Nemcih ter prosilec nedvomno dokaže, ne le, da so daní vsi pogoji, na podlagi katerih bi le mu po zakonu morala prisoditi naknadna begunska podpora, temveč tudi, da te podpore še ni prejel.

Samoubojstvo.

Izbruh evropske revolucije ter polom imperializma in militarizma nas je navdal s prijetno nado. Prvi razvoj revolucije nas je tembolj veselil, ker smo pričakovali, da se revolucija dovrši nekrvavo. Toda najnovejši dogodki, zlasti v Berlinu in tudi drugod, nas napolnjujejo z bojaznijo, da prihaja doba, ki utegne biti še bolj krvava, prinesiti še več bridkosti in gorja človeštvu v stari Evropi. V Berlinu se bojujejo med seboj delavci. Neodvisni socialisti in špartakovci ter večinski socialisti. V prejšnjih revolucijah so se borili delavci proti izkoriščevalcem. Sedaj je drugače. Samoubojstvo delavstva je to vsekar.

Kdor ne pozna zgodovine nemškega socialno demokratičnega gibanja v vojni, se bo čudil temu. Kdor pa ve, da so nastala nasprotja med socialisti zaradi naziranja in da so manjšinski socialisti mnogo pretrpeli v zadnjih letih, ta bo razumel, da je naziranje obeh struj postalo že bistveno različno. To uvideva tudi Kautzky, ki dela za spravo obeh struj.

Vlada seveda nima rada bojev. Ni ji ljubo, da se preliva kri. V čem pa je pravzaprav razlika med obema strankama? Oboji hočejo enak smoter. Razlika je le v taktiki. Vsak, kdor resno presoja družabne razmere, utegne uvideti, da je politična revolucija mogoča, če stranka zmaga. Ni pa mogoča socialna revolucija od danes na jutri, ker se družabne razmere razvijajo postopoma; za socializiranje družbe je treba novega svetovnega nazora, ki ga pridobi človeštvo šele po-

tom razvoja. Špartakovci zahtevajo izključitev meščanstva in uvedbo diktature. Toda v sedanjih razmerah bi se utegnili vzpostaviti in obdržati diktatura le s terorjem, kar nam prav posebno dokazujejo dogodki v Rusiji. V Rusiji imajo neprestane boje, ki faktično silno ovirajo delo socializma.

Nedvomno bi nemška demokracija dosegla mnogo lepše uspehe, če bi bila složna. Bližajo se volitve in koliko ugodnejši uspeh bi lahko dosegli ob složnem delu pri volitvah in pozneje v parlamentu ter mnogo več koristili proletarijatu kakor pa, če se ne zedinijo. Naloga nemških socialistov je torej prva ta, da se zedinijo.

Toda ne samo v Nemčiji, tudi pri nas se še vrše boji, manjši boji sicer, ki pa ipak zahtevajo življenske žrtve. Mi smo načelni nasprotniki vsakršne vojne. Če je pa vojna potrebna, če je obramba potrebna, potem se temeljito vprašajmo, kaj hočemo z vojno doseči, s kakšnimi pomočniki jo vojujemo. Ali ne uničujemo morda sami sebe, svoj narod, ali smo sposobni zanjo? Vojna, ki uničuje narod, ki pešlja v bojne črte otroke, nedoraslo šolsko mladino, ki še ni sposobna za vojsko, šolsko mladino, ki naj v bližnji bodočnosti tvori inteligenen naraščaj, da pospešuje procvit te nove države, to ni pametno. Navdušenje je lepa stvar, toda mora imeti realno podlagó; žrtve, ki jih doprinesemo, morajo imeti na drugi strani svoj plus v prid človeštva. Če doprinašamo samo žrtve, ne da bi imeli od žrtev korist, je to prav tako samoubojstvo, kakor je samoubojstvo, če delavstvo ni složno v boju za proletarske pravice.

Če ne izrekamo nobene rabsodbe, je vendar stvar vsakomur jasna. Nikakršnega dvoma namreč ni, da ima delavstvo tako važne interese, da ne sme zamuditi nobene prilike, da pospešuje slovo. Zavedati se moramo, da bomo v novi državi dosegli uspehe, zlasti socialne reforme le, če bomo združeni in odločni, zakaj v tej novi državi bo za te stvari malo razumevanja.

Bodimo pozorni!

Pod pritiskom razmer in ob sodelovanju naših zastopnikov v vladi in v poverjeništvu za socialno skrb se je uvedel s 15. t. m. osemurni delavnik. Potreben je bil, da si velja le za tovarniške obrate. Danes prinašamo tudi izvršino naredbo, ki nekoliko natančneje določa, kateri obrati so tovarniškega značaja. Seveda ni mogoče popolnoma natančno v kratki naredbi označiti onih obratov, ki spadajo v tovarniške obrate.

To nejasnost bodo podjetniki izrabljali. Kjer bo le mogoče bodo skušali obiti naredbo z izgovorom, da njih obrat in tovarniški. Delavstvo bo imelo torej še boj za uvedbo osemurnega dela. V vseh tistih primerih, ko bodo podjetniki ugovarjali, naj tudi delavske organizacije, oziroma delavci po svojih zaupnikih to store. Pojasnila daje tudi naše uredništvo.

Ker se torej ne da dognati pri vseh obratih prvi hip ali so tovarniški ali ne, se je treba vseh takih primerih obrniti korporativno po organizaciji ali zaupnikih na obrtno oblast prve stopnje, to je na okrajna glavarstva, v Ljubljani pa na magistrat. Če obrtna oblast ne rabsodi v prilog delavstva, pa so delavci prepričani, da spada njih obrat med tovarniške, tedaj naj se vložijo pritožba proti rabsodbi v prvi instanci na poverjeništvu za socialno skrb Narodne vlade SHS, ki razsoja o takih spornih vprašanjih na podlagi izvedeniških mnenj in izjav prizadetih korporacij.

Osemurni delavnik je revolucionarna pridobitev. Osemurno delo ni tako majhnega pomena kakor menijo nekateri ljudje. Človek dela, dela rad, toda imeti mora tudi

počitek, čas za razvedrilo, čas, da bolj živi pri svoji rodovini, da se izobrazuje, kratko, človek mora postati človek, ne pa samo tovarna živina, ki vleče in gara, dokler ne omaga in se zgrudi v grob v bedi. Novi časi bodo zahtevali več od mas; doslej smo dosegli marsikaj s pomočjo delavcev drugih narodov, sedaj bomo pa morali opraviti vse to sami, zato se bomo morali tudi bolj izobrazevati, da bomo umeli in znali vojevati boj za delavske pravice. Vsak se lahko izobrazí, namesto, da bi postopal, popival, se dolgočasil ali veseljalil preveč, vzame knjige in roko, časopise. Kdor nima sam teh stvari naj si jih preskrbi pri prijateljih, pri zaupnikih ali pri organizaciji. Poučne diskusijske sestanke, poučne ali učne tečaje lahko prireja vsaka organizacija.

Vse to delo je potrebno za sedaj, še bolj pa za pozneje. Če smo pridobili osemurni delavnik, ne smemo pozabljati, da ga bodo podjetniki skušali ali čim prej odpraviti, da bodo skušali mezdne ali delovne razmere poslabšati. Za vse to in za nove pridobitve nas čakajo boji, ki jih bomo izvedli uspešno le z izobraženim in dobro organiziranim delavstvom.

Oklic

delavcem, ki so delali v Nemčiji in vsem onim, ki so dobivali kako pokojnino ali rento iz Nemčije.

I.

Vsi delavci, ki so bili zaposleni pred in med vojno v kakem rudniku ali v drugem podjetju v Nemčiji, imajo tam svoje rodbine brez sredstev in jih niso pustili v Nemčijo, naj naznanijo pismeno poverjeništvu za socialno skrbstvo naslednje podatke: a) Svoje ime, poklic, sedanje bivališče, kje zaposleni; b) v katerem kraju v Nemčiji živi njihova rodbina (natančen naslov) in število otrok; c) ali ima pohištvo v Nemčiji; d) lastni zaslužek; e) od česa živi rodbina.

II.

Vsi delavci, vdove in sirote, ki so dobivali rente ali pokojnine iz Nemčije in jih sedaj ne dobe več, naj to pismeno naznanijo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. V naznanilo je podati naslednja pojasnila: a) Ime, poklic in bivališče; b) po kom dobe rento ali pokojnino; c) kedaj je prišla zadnja renta.

Naznanilu je priložiti uradno potrjen prepis dekreta, s katerim je bila odmerjena renta. Po možnosti je priložiti tudi zadnji odrezek šeka, s katerim so dobili izplačano rento.

Organizacija.

Strokovnim organizacijam na Slovenskem sporočamo, da je s 15. januarjem prevzel strokovno tajništvo za slovensko ozemlje sodrug Josip Petejan. Obenem obveščamo, da je vse dopise, ki se tičejo strokovnega tajništva, radi strokovnih shodov, gibanj in drugih strokovnih zahtev, pošiljati na naslov: Josip Petejan, strokovni tajnik, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje. Podružnice in sodrugi kovinarji, železničarji in rudarji naj se obračajo na svoja strokovna tajništva.

Vse politične organizacije in strankni zaupniki naj naslavljajo vsa pisma, ki se tičejo politične organizacije, političnih shodov in raznih drugih političnih zadev na naslov: Tajništvo Jugoslovanske socialno demokratične stranke v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Naročajte in širite „Naprej!“

Vsem, ki žele koledarje.

Ker je zaloga naših koledarjev pošla, nam ni mogoče sprejemati nikakih nadaljnjih naročil več. Sodrugi naj upoštevajo, da se je koledarje tiskalo še v času vojke in da je bila naprava izredno velike zaloge zelo riskantna, posebno če upoštevamo jako visoke tiskarniške in knjigoveške stroške. Moralo se je torej ravnati jako previdno. To so na kratko navedeni razlogi. Sodrugi naj torej oprostite, če jim koledarjev za leto 1919 ne moremo več dobavljati. Naknadno pa tudi ni mogoče več koledarjev tiskati, ker bi to bilo zvezano z izgubo.

Založba slov. delavskih koledarjev.

Domači pregled.

Strokovne organizacije (razen železničarjev, rudarjev in kovinarjev, ki imajo svoja tajništva) naj se obračajo v strokovnih zadevah na s. Petejan Josip, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, ki je prevzel tajništvo.

Značilno! Neki sodrug z dežele nam v poslanem pismu sporoča: Cenjeni sodrug urednik! Naznaniti Vam hočem, da sem nameraval poslati narocnino za »Delavca«, ki ga vedno čitam. Imel sem denar pripravljen tudi za druge stvari, vsega skupaj 80 K. K novemu letu po noči pa mi je neka dobra duša vse skupaj ukradla. Prebudivši se zjutraj, nisem imel nobenega vinarja več. List mi torej ne ustavlajte, ker bom narocnino poslal, kakor hitro mi bo to mogoče. Pripominjam pa, da »Delavca« nisem vselej redno dobival, kar pa so najbrže zakrivile razmere, ki vladajo sedaj pri pošti. Lumpov in tatov se najde sedaj povsod dosti. Tudi tukaj pri nas se ne manjka takih tičkov. Enemu ukradejo denar, drugemu obleko, tretjemu prešiče iz hleva, četrtemu čevlje itd. Kajpada, tudi poljski sadeži niso pred temi lopovi varni: turšica, krompir, fižol, ajda, vse jim pride prav. Sploh se mi zdi, da je prišla, oziroma napočila tudi svoboda raznim lopovom in tatovom, ki menijo, da lahko uganjajo, kar se jim poljubi. Teh par vrstic našega preprostega in ravnodušnega sodruga pove mnogo.

Državna posredovalnica za delo. V minulem tednu (od 5. do 12. t. m.) je iskalo delo 275 moških in 199 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 98 moških in 33 ženskih delavnih moči. Posredovalnica ima na razpolago okroglo 200 moči za pisarne, 100 za trgovine, več natakarič, delavk za tovarne in pomočnikov za razne obrti, delo pa lahko ponudi deklam in kuharicam.

Rok za prošnje za vojaške podpore podaljšan. Narodna vlada je v seji dne 9. januarja t. l. sklenila, da se prošnje za prispevek za preživljanje vpoklicancev ali ujetih, za naklonitve nujno potrebnim svojim invalidov, padlih, vsled vojne umrlih ali pogrešanih vojakov, za ameriške podpore podaljša do 31. januarja. Podpore se bodo dajale res le nujno potrebnim upravičencem. Vse te prošnje se morajo vložiti pri davkarijah. Podpore invalidom. Invalidi, ki so vsaj 20 odst. nesposobni za svoj poklic in res ne morejo izvrševati svojega dela in so res potrebni imajo poleg invalidske pokojnine, če jem je že nakazana, pravico do naklonitev, ki znese po odstotkih njih invalidnosti od 1 K do 1 K 60 vin. na dan. Invalidi, ki še nikdar niso bili pri superarbitraciji, naj pisмено potom orožništva prosijo na svojo vojnopolnilno poveljstvo, da jih čimprej pokliče k superarbitraciji, pri kateri bodo dobili takoj izplačane primerne nagrade. Da pa morejo njihovi podpore res potrebni svojci prositi za izplačane primerne nagrade. Da pa morejo njihovi res potrebni svojci prositi za

naklonitev, naj se dajo taki invalidi pregledati pri okrajnem uradnem zdravniku, in če jih bo spoznal vsaj za 20 odst. nezmožne za poklic, potem njegovi res nujno potrebni svojci do 31. januarja pri svoji davkariji prosijo za naklonitev. Pokojnine invalidov, vojnih vdov in sirot. Vse te osebe že nekaj mesecev niso dobile svojih pokojnin z Dunaja po pošti. Narodna vlada se je veliko trudila, da doseže redno pošiljanje teh pokojnin. Dunajska poštna hranilnica in penzijska likvidatura sedaj zopet redno poslujeta in sta ravnokar sporočili, da bodo vsi upravičenci dobili zaostale zneske in pokojnino za januar še tekom tega meseca. Kdor bi denarja pa vendarle ne dobil, naj to z natančnimi podatki sporoči »Jugoslovanskemu zastopstvu SHS«, Dunaj, Seilerstätte 30, I. nadstr., ki bo izposlovalo hitro in ugodno rešitev.

Občni zbor podružnice lesnih delavcev v Ljubljani, se bo vršil v nedeljo, dne 26. januarja t. l. ob 9. uri dopoldne v restavraciji »Perles«. Dnevni red: Poročilo predsedstva; Poročilo blagajnikovo in nadzorstva; Volitev podružničnega odbora in nadzorstva. Takoj po končanem dnevnem redu se bo vršil ustanovni občni zbor Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Ljubljani. Na teh zlorovanjih hočemo naše društveno delovanje postaviti na soliden temelj. Čakajo nas še težki časi, zato je dolžnost vsakega posameznika, da dela povsod na to, da bo sleherni lesni delavec v strokovni organizaciji. Vsled nastalih razmer nismo več člani dunajske zveze, zato si hočemo vstvariti samostojno zvezo, ki se bo raztegala po vsem slovenskem ozemlju. Sodrugi, še dosti dela nas čaka, zato vsi na prov! — Odbor.

V ljubljanskem občinskem svetu je odložilo sedem nemških občinskih svetovalec svoje mandate. V torek je imel občinski svet sejo, na kateri sta razdelili S. L. S. in J. D. S. mandate takole: J. D. S. en mandat, S. L. S. en mandat, K. S. Z. en mandat, N. D. O. en mandat, socialni demokrati tri mandate. Prej so obljubili socialnim demokratom pet mandatov. Občinski svet je mirodušno sprejel te predloge. Povsod drugod so pomnožili zastopstvo v večjih občinah, pri nas pa še tiste mandate, do katerih meščanske stranke nimajo prav nobene pravice, razdele med seboj. S. Mlinar je v občinskem svetu odločno protestiral proti takim sklepom in stavil predlog, da se njegov mandat razveljavi, ker se s tem čuti žaljenega kot strankar. Očividno bo ljubljanska socialna demokracija v teh razmerah sploh odklonila sodelovanje v občinskem svetu, ker bi bila taka »milostna« delitev drobtinic žaljiva za zavedno delavstvo. Dogajajo se politične kupčije, politična izdajstva, preziranje delavstva, toda ta čin je že pregorostasen, da bi ga kar pobasali v žep in molčali k stvari.

Zavarovalnica zoper nezgode in pokojninski zavod v Ljubljani. Poverjeništvu za socialno skrb je imenovalo za komisarja začasne Zavarovalnice zoper nezgode in začasnega pokojninskega zavoda gosp. Janka Žirovnika, odvetnika v Ljubljani. Vodja obeh zavodov je dr. Anton Sagadin.

Vse naše politične organizacije in sodrugi opozarjamo, da se je ustanovilo posebno politično tajništvo jug. soc. demokratske stranke, in prosimo, da se vse tozadevne dopise naslovlja na to tajništvo v Frančiškanski ulici št. 6/I. Obenem prosimo vse politične organizacije, da naj pošljejo na politično tajništvo imena svojih odbornikov ter navedejo število članov njihove organizacije.

Za begunce. Vsled tostvarne naredbe poverjeništvu za narodno brambo se pozivljajo begunci, da najkasneje do 31. januarja t. l. pisмено prijavijo po možnosti vse škode, ki so jim vsled vojne na-

stale na premičinah in nepremičninah, kakor tudi vse še neporavnane terjatve napram bivšemu erarju, zlasti terjatve za neplačane rekvizicije in terjatve, ki izvirajo iz vojnodatvenega zakona. Prijave naj se pošljejo posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I. Posebne tiskovine za prijave se ne izdajajo.

Stanovanjske ankete. V torek zvečer se je vršila na povabilo poverjenika za socialno skrbstvo v deželnem dvorcu anketa o stanovanjskem vprašanju v Ljubljani, katere so se udeležili poleg zastopnikov hišnih posestnikov in najemnikov vseh slojev tudi zastopniki vlade, občine; sodišča in knezoškofijskega ordinarijata. Po otvoritvenem nagovoru sodruga Kristana je g. dr. Žužek kot poročevalec uvedel debato, ki je bila mestoma prav živahna. V razpravo so ponovno posegli tako zastopniki najemnikov in hišnih posestnikov, kakor občine, sodišča in ordinarijata. Priznati moramo, da je bil zastopnik društva hišnih posestnikov zelo popustljiv. Rezultat ankete je bil, da se naredba glede na stanovanja bistveno spremeni in je upati, da se bo dobilo več prestih stanovanj. Več poročamo, ko dobimo elaborat.

Vojna čevljarna zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani sprejema čevlje v popravilo, in sicer vsak dan od 8. do 10. ure dopoldne v Sodnijski ulici št. 1.

Novi kolk in železniški vozni listi. Z dnem 15. prosinca 1919. pridejo v promet novi kolk in novi železniški vozni listi. Vse kategorije kolkov so izgotovljene v dvobarvnem tisku in sicer vse vinarske kategorije modro na rumenurjavem polju, vse kronske kategorije rdeče na ravno takem rumenurjavem polju. Novih kolkov se izda za prehodno dobo samo 10 vrednostnih kategorij in sicer po 2, 10, 20, 30 in 50 vinarjev in po 1, 2, 3, 5 in 10 kron. Novi železniški vozni listi se izdajo v dosedanji obliki s slovenskim besedilom in sicer z vtiskanim kolkom po 30 vin. in 1 K 20 vin. za navadno tovorno blago in po 30 vin. za brzovozno blago. Kolk izdaje 1910. in vozni listi, ki se nahajajo sedaj v prometu, se z 28. svečanom 1919. popolnoma razveljavijo. Razveljavljeni neporabljeni kolk in vozni listi se od 1. svečana do vštveši 31. sušca 1919. lahko brezplačno zamenjajo pri finančni deželni blagajni v Ljubljani in davčnih uradih proti novim kolkom, oziroma voznim listom, v smislu tozadevnih postavnih določil in predpisov. Prodajalci kolkov naj zamenjajo svoje zaloge starih razveljavljenih kolkov proti novim kolkom kolikor presegajo potrebščino do 28. svečana 1919. še pred 1. sušcem 1919.

Prehrana ostane v državnih rokah. Pri zadnjih konferencah glede prehrane v Belgradu se je sklenilo, da ostane za enkrat prehrana še v državni oskrbi. Proste trgovine še ni mogoče dovoliti, ker so potrebe blaga večje kot pa zaloga in je solidna trgovina nemogoča. Sistem centralne uprave živil se bo razširil tudi na Srbijo. Vsa prehranjevalna vprašanja bo reševalo skupno ministrstvo za prehrano v Belgradu.

Zastopniki Jugoslavije na mirovni konferenci. Zunanji minister Pichon je sprejel v sredo portugalskega ministra za zunanje stvari Ego, ki je imenovan za zastopnika Portugalske na mirovni konferenci, ter je imel z njim daljši razgovor. Imel je tudi daljši razgovor z bivšim srbskim ministrskim predsednikom Pašićem, ki mu je naznanil, da bodo kraljevino Jugoslavijo zastopali na mirovni konferenci Pašić, dr. Trumbić in Vesnić.

Velenje. Naša podružnica Unije slovenskih rudarjev je ob koncu starega leta izgubila enega izmed svojih najzvestejših društvenikov, sodruga Hercog Antona. Zvesti tovariš nam je umrl. Pokopali smo

ga 31. decembra 1918, torej ravno zadnji dan v letu. Bodi mu zemlja lahka!

Hrastnik. Vse tiste, ki še nimajo tobačnih kart, opozarjamo, da se zglase v konsumnem društvu, da isto preskrbi tobačne karte. Opozarjamo tudi tiste, ki žele prestopiti iz ene trafike v trafiko konsumnega društva in ki so člani konsumnega društva, da naj se tudi zglase.

Vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani razglasa: V nekaterih krajih se vpo-klicanci letnikov 1895 do 1899 niso odzvali pozivu. Dotičniki se bodo s silo pritirali v vojaško službo ter bodo kot ubežniki najstrožje kaznovani po vojnih postavah. Strogo bodo kaznovani tudi oni, ki dajejo tem ubežnikom potuho s tem, da jih imajo v službi, jih hranijo, skrivajo ali jim prigovarjajo, naj ne odri-nejo v vojaško službo.

Ženske pomožne moči bivše avstro-ogrske vojske. Ženske pomožne moči, ki so bile uslužbene pri poveljstvih bivše avstroogrske armade in so ostale po raz-pustu armade brez službe, so mnenja, da jim pristojajo prejemki za mesec oktober in november 1918. Poverjenik za narodno brambo je odredil z naredbo od 30. no-vembra 1918 (št. 164 v »Uradnem listu« št. 16), da je izplačati enomesečne pristoj-bine le onim, ki vsled prevrata niso do-bile koncem oktobra ali začetkom no-vembra 1918 nikakih prejemkov. Te na-redbe poverjenika za narodno brambo ni smatrati kot ugoditev določbam pogodbe, ki jo je sklenila ženska pomožna moč s prejšnjo vojaško upravo glede roka od-povedi, marveč je to milostni čin, s ka-terim naj bo pomagano onim pomožnim ženskim močem, ki so ostale naenkrat brez kruha. Z razpustom armade je kon-čalo tudi pogojeno službeno razmerje. Pomagati se je hotelo toraj le onim, ki niso dobile ob razpustu bivše armade ni-kakih prejemkov in so izstopile iz službe popolnoma brez sredstev. Pri tem je pa popolnoma vseeno, ali so bile te okoli 1. novembra 1918 prejete pristojbine iz-plačane za oktober ali november. Ako je katera mnenja, da ima vsled svoje službe v bivši avstroogrski armadi še kake ter-jatve, naj se obrne na likvidujoče vojno ministrstvo na Dunaju, ki še posluje.

Socialni demokrati na Koroškem proti volilni dolžnosti. Dun. kor. urad po-roča: V svoji seji je začasna narodna skupščina nadaljevala še v znamenju so-cialno demokratične obstrukcije debato o zakonu za volilno obveznost. Poslanec Dimmig je imel dvourni obstrukcijski govor, nakar je še govoril socialno demo-kratični poslanec Luger. Medtem je prišlo do kompromisa, da bodo prestopki proti volilni obveznosti kaznovani enotno z 10 kronami mesto 500 K, kakor je bilo dolo-čeno prvotno. Nato so socialni demokrati opustili svoj odpor in je bila predloga končno sprejeta z nekaterimi popravki.

Opozarja se gostilničarje in kavarnarje na naredbo celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani glede omejitve alko-holizma (pijančevanja), razglášeno v Uradnem listu od 11. januarja 1919, šte-vilka 259. Glede večerne policijske ure ostane v veljavi oglas izdan od policijske-ga ravnateljstva v Ljubljani z dne 11. pro-sinca 1919, št. 162/Preds., to je, da se gos-tilne restavracije morajo zapirati ob osmi uri in kavarne ob deveti uri zvečer. Št. 16—2—Preds.

O prometu s teleti in klavnimi prašiči. Promet s teleti in klavnimi prašiči je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani odslej prost. Izvažati se sme taka živina iz območja Narodne vlade SHS v Ljubljani le z dovolitvijo te vlade. Od politič-nih okrajnih oblastev na podstavi toza-devnih zakonitih določil za preskrbo pre-bivalstva zahtevani kontingenti klavnih prašičev se morajo tudi še vnaprej odda-jati zaupnikom vnovčevalnice za živino in

mast. Določila v najvišjih cenah za tele-ta in za klalne prašiče ter določila o naj-višjih cenah za telečje meso in za prašič-jo mast in prašičje izdelke, ostanejo neiz-premenjena v moči. — Poverjeništvu za prehrano.

Uvedba gregorijanskega koledarja v Jugoslaviji. Na seji ministrskega sveta v Beogradu je bilo sklenjeno, da se uvede za vso državo SHS gregorijanski ko-ledar.

Stroga italijanska odredba na Reki. Italijanska vrhovna vojaška oblast na Reki je izdala naredbo, ki grozi vsakemu s 5 letno ječo, kdor bi poizkušal prekora-čiti okupacijsko linijo brez posebnega do-voljenja italijanskih vojaških oblasti. Za te prestopke so pristojna vojaška sodi-šča. Potniki, ki potujejo iz Reke, ne smejo imeti s seboj nikakega blaga. Ta naredba se izvaja zelo strogo in dosledno. Zato so tudi jugoslovanske oblasti posegle po represalijah in s svoje strani preprečile izvoz blaga iz ozemlja SHS na Reko. Na-dalje so jugoslovanske oblasti ukrenile, da je potrebno za potovanje iz Reke v ozemlje SHS ali preko njega razen obi-čajnega potnega lista, ki ga izdajajo ita-lijanske oblasti, še posebno dovoljenje hrvatskega narodnega vjeća na Sušaku ali kakega hrvatskega občinskega urada.

Zagrebski izgredi pred sodiščem. Vojaško sodišče v Zagrebu je izreklo ob-sodbo proti vojakom, ki so se dne 5. de-cembra udeležili znanih izgredov. Sodi-šče je spoznalo krivim obtoženca nadpo-ročnika Josipa Jarouša, in sicer zločina zanemarjenja službenih predpisov ter ga obsodilo v 4 mesečno ječo. Po prestani kazni se odpusti iz armade. Obtoženi podčastniki so bili spoznani za krive zlo-čina vojaške pobune in obsojeni: Josip Šimanović in Rudolf Cecelj na 7 let, Ivan Perečić na 6 let, A. Schwarz na 4 leta, Ivan Babić, Dragotin Mort in Fran Kova-biće na 3 in pol leta težke ječe. Vsi imeno-vani so bili obnem tudi degradirani. Peš-ki Miloša Vragović, Šarc, Skreblin, Her-ceg, Trsoglavac, Črnčić, Vruklić so bili obsojeni na težko ječo dveh let. Ostali obtoženci, izvzemši Pomjana, ki je bil oproščen, so bili obsojeni na težko ječo enega, odnosno poldruga leta.

Trgovinski dogovor med Narodno vlado in tržaškim guvernerjem. Med na-čelnikom generalnega štaba italijanskega guvernerja v Trstu polkovnikom Grassi-jem ter poverjenikoma Narodne vlade v Ljubljani dr. Trillerjem in inž. Remcem so bile te dni v Trstu konference o izmeni blaga. Političnih vprašanj se v oficialnih razgovorih niso dotaknili, ker poverjeni-ka v to nista bila pooblaščenca od osred-nje vlade. Dogovorili so se v svrhu olaj-šanja medsebojnega prometa, da se uvede redna, obojestransko cenzurirana kurir-ska služba med Ljubljano in Trstom, ki bo posredovala tudi zasebno trgovsko korespondenco. Blago se bo izmenjavalo v Logatcu. Italijani so pripravljene do-baviti sol, riž, južno sadje manjše količine petroleja in testenin, strojno olje in po možnosti tudi primerno množino angle-škega premoga za plin. V izmeno so pa zalitevali uvoz stavbenega lesa, ki bi ga rabili približno 3000 vagonov, nadalje že-lezje in eventualno premog (tega pa le v izmeni za angleški premog). Italijani že-lijó tudi, da se njihovim oficialnim odpo-slancem in kurirjem dovoli prost prehod čez ozemlje Slovenije. Narodna vlada bo imenovala v Trstu posebnega pooblašče-nega zaupnika, ki bo posredoval pri gu-vernerju v njenem imenu ter izposloval zlasti potrebne potne listine za vzdrže-vanje trgovskega prometa. — Poverjeni-ka sta obiskala potem ameriško misljo, ki sta jo o vseh naših razmerah temeljito in-formirala. Misija, ki ji načeljuje prvi vele-poslaniški tajnik Zedinjenih držav Mr. Hugh Gibson, je sporočila našima pover-

jenikoma, da je za kraljestvo SHS na potu iz Amerike sedem parnikov z živili, vrednimi 35 milijonov dolarjev. Člani mi-sije so obljubili, da pridejo v najkrajšem času zaradi nadaljnjih informacij v Ljubljano.

Izvoz živil iz slovenskega ozemlja. Kakor je znano, je izvoz živil iz območja Jugoslavije vobče prepovedan. Izvažati se smejo živila preko mej Jugoslavije le s posebnim dovoljenjem. Dovolila za iz-voz živil je doslej izdajal prehranjevalni urad Narodne vlade SHS v Ljubljani, ozi-roma za slovensko ozemlje Štajerske tudi komisar za prehrano Slov. Štajerja. Ker je z ozirom na vedno večje število pro-silcev absolutno nemogoče vse te prošnje rešiti pri prehranjevalnem uradu v Ljubljani, je ta urad poblastil politična okraj-na oblastva (okrajna glavarstva in mest-ne magistrature), da smejo v določenih pri-merih dovoljevati izvoz manjših mno-žin živil. Ti primeri so posebno: 1. dlja-kom in vseučiliščnikom, ki so državljani SHS, pa študirajo v inozemstvu; 2. delav-cem, ki so državljani SHS, pa gredo v inozemstvo za kruhom in zasluzkom; 3. osebam, ki gredo po službenih in kup-čijskih opravkih za krajši čas v inozem-stvo; 4. uradnikom in drugim osebam, ki se presele za stalno v inozemstvo in 5. osebam, ki imajo v območju SHS zemlji-ška posestva, pa žive sedaj še v inozem-stvu. V vseh zgoraj omenjenih primerih naj se obračajo prosilci odslej na svoje pristojno okrajno glavarstvo (mestni ma-gistrat). V primerih, za katere ne smejo izdajati izvoznice okrajna oblastva, mo-rajo prosilci vložiti pismeno prošnjo na prehranjevalni urad v Ljubljani, in sicer potom pristojnega okrajnega oblastva. Izdane izvozne dovolitve se vpišejo za-radi kontrole v posebne sezname. Vsako zlorabljanje izvoznice, kakor tudi navaja-nje neresničnih podatkov se bo najstrožje kaznovalo. — Za poverjenika: dr. Sene-kovič s. r.

Shodi.

Črna. V nedeljo dne 19. januarja t. l. se bo vršil zelo važen shod rudarjev, ka-terega naj se udeleže vsi rudarji iz Črne in okolice do zadnjega. Vršil se bo točno ob 9. uri dopoldne v dvorani gostilne go-spoda Krulca. Po shodu se vrši sestanek vseh onih tovarišev, ki žele pristopiti k pevskeemu zboru rudarjev, ki se ga name-rava ustanoviti.

Leše. Shod rudarjev bo v nedeljo dne 19. januarja 1919 ob pol 5. uri popoldne v gostilni g. Grobelnika. Udeležba vseh le-ških rudarjev nujna.

Možice. Shod rudarjev, delavcev in delavk iz žgalnic se bo vršil v nedeljo dne 26. januarja 1919 ob pol 11. uri dopoldne v gostilni pri Vivatu. Tovariši in tovari-šice, pridite vsi!

Guštani. Zelo važen shod kovinarjev se bo vršil v nedeljo dne 26. januarja 1919 ob 5. uri popoldne v gostilni pri »Pošti«. Kovinarji, pridite vsi!

Na vseh shodih poroča sodrug Tokan iz Ljubljane.

Svetovni pregled.

Desetmilijonski fond za volilni boj proti socialnim demokratom. V Nemški Avstriji se bodo vršile 16. februarja vo-litve v narodno skupščino Nemške Av-strije. V vseh taborih se vrše vroče agi-tacije za te velevažne volitve in vsaka stranka skuša z vsem svojim aparatom vplivati na ljudstvo, da ga pridobi za v svoj tabor. To je tudi na mestu. Volilni boj pa je zadobil v Nemški Avstriji še po-sebno lice s prav neodkritosrčnim in za-hrbtnim namenom. Vse meščanske stran-ske stranke so se združile proti social-nim demokratom, razpolagaje z velikan-

skim kapitalom, zbranim od vseh nesocialističnih strank, da s podkupovanjem in prikriti korupcijo onemogočijo socialni demokraciji v Nemški Avstriji sijajen uspeh. Knez Karel Auersperg je pozval svoje stanovske tovariše veleposestnike, naj zberejo velik kapital, da veleposestniki ne bodo zaostajali za veleindustrijalci in velestrankami, ki so prispevale že z mnogimi milijoni svojih vojnih dobičkov. Jasno je, kakšen namen imajo pri tej denarni akciji gospodje veleindustrijalci, velebankirji, veleposestniki, vele- itd. Vsi ti navedeni veledobičkarji hočejo svojo denarno mošnjo, ki jo je napolnila vojna z milijoni, braniti proti socialno demokratični stranki! Vse razlike stranke izginjajo: Grofom in tovarnarjem je dobrodošel vsakdo, bodisi kdorkoli, naj bo že svobodomislec ali rimski konservativec, nemški demokrat ali krščanski socialc — ako nastopi gospod kandidat proti socialni demokraciji, mu je na razpolago denar desetmilijonskega fonda, nabranega v volilne svrhe! Zbrisane so vse verske razlike, katoličan se druži s protestantom, ta dva zopet z Židom, veleindustrijalci in veleposestniki so se strnili v mačno skupno verigo, da branijo proti socialnim demokratom svojega boga Macrona. Desetmilijonski fond naj podkupi vse meščansko časopisje, da zmeče čim več blata na delavsko stranko, natiskajo naj se samotilne brošure, ki sramote socialno demokracijo — vsa ta nesveta alijanca naj spravi pod svojo oblast delovno ljudstvo, ki je skoro pet let prenašala najhujšo gorje svetovne vojne. Socialna demokracija Nemške Avstrije pozivlja zato svoje pristaše, da se oboroži proti podlim napadom nemških meščanskih strank in sklepa z besedami: »Za socialno demokracijo zbirati glasove, za socialno demokracijo agitirati, bodi zato vaša sveta dolžnost!«

Koliko je potreboval avstrijski cesarski dvor. Kakor je znano, je bil princ Windischgrätz eden prvih zaupnikov bivšega avstrijskega cesarja in njegov vpliv v vseh ozirih je bil velikanski. Kako je ta princ gospodaril z državnim imetjem, prihaja zdaj po preiskavi državnih arhivov bivše podonavske monarhije zvesto na dan. V vsej Avstro-ogrski so bile uvedene živilčne izkaznice. Izvzet je bil seve cesarski dvor in njegovo nameščeno uradništvo, za kar je zahteval princ Windischgrätz mesečno skoro 600.000 kilogramov raznih živil, češ, v poštev prihaja 14.000 dvornih oseb, dočim jih je bilo določenih v proračunu le 2000. Kako je mogla potem ta gospoda poznati posledice in gorje vojne? Toda, usoda se je že maščevala nad njimi.

Upor Špartakovcev ponehava. Dunajski kor. urad poroča: Vlada je ob eni popoldne izjavila: Upor Špartakovcev ponehava. Vladne čete imajo iniciativno krepko v rokah. Špartakovci se branijo le še slabotno. Pričakovati je z gotovostjo, da se bo stvar v tej smeri razvila.

Zborovanje čeških soc. dem. zaupnikov. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Snoči je bilo veliko zborovanje socialno demokratičnih zaupnikov, kjer so sprejeli resolucijo, obsojajočo zavrtni napad na dr. Kramarja. Delavstvo se pozivlja, naj ohrani mir v interesu republike.

Mladina za osemurni delavnik. V Budimpešti je 13. januarja par tisoč mladinskih delavcev priredilo demonstracijski obhod po mestu. Zahtevali so uvedbo osmurnega delavnika na dan, znižanje vajenske dobe na tri leta in izključno uporabo kot strokovni delavci. Med obhodom so demonstrantje oddali nekaj strelcov, razbili šipe izložb in kavarn ter upravništev listov. Končno je narodna bramba odločno posegla vmes in aretirala približno 20 izgrednikov.

Zborovanje internacionale v Ženevi ali Bernu. »Humanite« poroča: Permanentno upravno poverništvo socialistične stranke je predlagalo, da se odpošlje po Huysmanovem načrtu v delegacijo, ki bo zborovala dne 20. t. m. in naslednje dneve v Ženevi ali v Bernu, tri odposlanke od vsakega naroda. V programu tega sestanka bo glavna točka stališče delavskega razreda o miru, kongresu pa se prepuusti odločevanje o dnevnem redu.

Prpriave za mednarodno delavsko konferenco. Agence Havas poroča: Artur Henderson je imel danes dopolodne z Huysmansom daljši razgovor. Sporazumela sta se popolnoma o rešitvi vprašanj, ki se bodo predložila medzavezniški delavski konferenci. Na vprašanje, kako se bo ravnalo na delavski konferenci s sovražniki, je odgovoril Henderson: K delavski konferenci bomo dopustili Nemce in tudi vse druge sovražnike, ker smo jih povabili. Ako smo izjavili, da se morajo posamezne osebe ali vlade kaznovati za zločine gusarstva in za opustošenja, je to samo sredstvo, da se zabranijo v bodoče taki zločini. Postaviti moramo delavstvo brez razlike narodnosti na ono mesto, ki mu pristaja. Ustvariti moramo svetovno pogodbo o svobodi dela. Henderson je določil, da se mora posvetovati z Albert Thomas Vanderveldom in Jauhauxem o različnih ciljih konference. Najvažnejša cilja konference sta omejitev oboroževanja in ustvaritev svetovne pogodbe za svobodo dela.

Spor med Bulgarijo in Turčijo. »Reichspost« javlja iz Carigrada: Bulgarski poslanik je zapustil Carigrad. Bulgarskega konzula v Smirni so pozvali, naj zapusti mesto. Med Bulgarijo in Turčijo se je pojavil nov spor o vprašanju bodočnosti Carigrada, Odrina in ozemlja Marice. Prekinjenje diplomatskih odnosov med Bulgarijo in Turčijo je samo formalnost, ker se ne moreta niti Turčija, niti Bulgarija sedaj vojskovati in ker se bodo vsa sporna vprašanja rešila na mirni konferenci. »Reichspost« javlja dalje, da so Italijani dne 11. decembra zasedli avstrijsko poslaništvo, konzulat, avstrijske šole in bolnico.

Obpravna proti morilcu Jauresa. Obpravna proti Villainu, morilcu Jauresa, bo 24. marca t. l.

Wilsonova poslanica kongresu. Poslanica predsednika Wilsona kongresu se glasi tako-le: Ne morem dovolj resno zahtevati, naj dovoli kongres denarna sredstva, ki jih je zahteval Hoover za svoje prehranjevalno delo. To je sedaj ključ k položaju v Evropi in k rešitvi mirovnega vprašanja. Boljševikizem prodira vedno bolj proti zapadu in zastruplja Nemčijo. Ne more se ustaviti s silo, ampak z živili. Vsi vodilni gospodje, s katerimi sem se posvetoval, menijo, da je skupno delovanje v tej zadevi neobhodno potrebno. Denar se ne bo uporabil za živila, namenjena za Nemčijo. Nemčija si lahko sama kupi živila. Denar se bo uporabil, da se financira prehrana Poljske, osvobojenih narodov bivše avstroogrške monarhije in našega zaveznika na Balkanu. Prosim vse, da predložite stvar čimprej kongresu. Ne veno, kako bi našli dovolj moči, da ščitimo mir, ako ne uporabimo tega sredstva, da ovrnemo tok anarhizma.

Belgijski socialisti in Internacionala. Na zborovanju vodstva belgijskega delavskega razreda, kjer se je razpravljalo o vprašanju sodelovanja na konferenci v Lausannu, je bil Huysmans napaden zaradi svojega sodelovanja z nemškimi večinskimi socialisti. Leken je dejal, da bi se mogla sestati belgijska delavska stranka z nemškimi večinskimi socialisti šele tedaj, ako bi ti odkrito izjavili, da ne odobravajo podpranja imperialistične politike. Zdi se, da je to tudi mišljenje večine strankinega vodstva. Wantres je naglašal, da

vojna še ni popolnoma končana in da bi značilo sodelovanje s Scheidemannom in Zimmerwaldovci glupo varanje javnega mnenja. Wanderolde je izjavil, da ni bil vedno istega mnenja kot Huysmans. Stockholm je postal katastrofa za Internacionalo, toda Huysmans ni odgovoren pred strankinim vodstvom, temveč pred Internacionalo. On ne misli o nemških večinskih socialistih mnogo bolje kakor Leken. Toda sedaj, ko je vojna v resnici končana, ni več tolike važnosti, se-li sestane z nemško večino ali ne. Z ozirom na zvezo narodov in borbe proti težnjam povečanju dežele, ki se pojavljajo povsod in ki bi utegnile v dvajsetih letih privedi do nove vojne, je želeli, da se ujedinijo vse sile. Ko se je Huysmans priključil Vanderveldovim zaključkom ter izjavil, da je Internacionala neobhodno potrebna v borbi proti šovinizmu in bodoči gospodarski vojni, je strankino vodstvo sklenilo na Vanderveldov predlog, da odpošlje na mednarodno konferenco v Lausannu šest delegatov brez posebnih mandatov, hoče pa se še natančneje pogovoriti glede vprašanja sodelovanja na internacionalni konferenci.

Ves imperializem proti boljševikom. Dun. kor. urad poroča: Poljska likvidacijska komisija je dobila od Poljskega odbora v Parizu brzojavko, da je maršal Foch pozval vodjo komisije za premirje, naj povabi nemško vlado, da dovoli poljskim četam popolno prostost kretanja na cestah in železnicah, da organizirajo jez proti napredovanju boljševizma na Poljskem in Litovskem.

Brusilov in Krapotkin umorjena? Listi poročajo, da so usmrtili ruskega generala Brusilovega, ki je bil že dalj časa v zaporu. — Iz Basla poroča »Neue Korrespondenz«, da je bil v svoji jetniški celiici umorjen tudi knez Krapotkin.

Nemiri v Turčiji. Po dospelih poročilih je postal položaj v Turčiji ponovno tako kritičen, da bo ententno vodstvo v Carigradu odredilo najhujše odredbe. General Franche d'Esperay, ki dospe danes v Carigrad, bo najbrže takoj odredil vse potrebno. Boljševiško gibanje narašča. Po ententi zaukazani ukrepi nimajo ne v evropski Turčiji ne v Mali Aziji nobenega vpliva.

Ustanovni zbor kovinarske organizacije.

Ustanovni zbor kovinarske zadruga. Ljubljana. Dne 12. t. m. se je vršil v Mestnem domu občni zbor Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok, podružnica Ljubljana. Shod je otvoril s. Hlešč, ki se je spominjal padlih in umrlih članov, rate je podal poročilo o delova-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 3. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 45. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 44. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

nju podružnice, ki je bilo z odobrenjem sprejeto. Pri drugi točki je občni zbor izvolil v 1. ovi odbor naslednje sodruge: Za predsednika je bil izvoljen Koleča Viktor, za blagajnika Kocjan Ivan, za odbornike Jager Ivan, Porenta Jakob, Ropret Ivan, Tišler Ludevik, Svetek Fran, Strle Maks, Završan Fran, Gorenc Fran, Kral Ivan, Škoda Josip, Pišot Fran, Burgar Josip, Vehovec Jakob, Brodar Josip, Erjavc Martin, v sekcijo šoferjev so bili izvoljeni naslednji: Koleča Edvard, Adamčič Avgust in Pozlap Andrej. Kot delegat na Dunaj je bil izvoljen sođr. Hlebš. Nato je sođr. Mihevc govoril o četrti točki, ustanovitve osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok, govornik je obrazložil potrebo centralizacije kovinarske organizacije v novi državi SHS ter povdarjal potrebo strokovnih organizacij. Sođr. Vehovec je nato govoril še o pomenu mladinskih organizacij, ter naglašal, kako važno je za bodočnost, da se kovinarji pobrigajo prav temeljito za vzgojo vajencev.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA!

Varaždin. C. Terstenjak. Koledar dobite, pošlje Vam ga s. Mlinar, ki iz prijaznosti odstopa svojega. Drugih nimamo več.

Kočevje. S. Debevec. Naročene letnike Vam pošljemo tekom prihodnjega tedna, tako kakor ste pisali. List Vam bomo, kar je samoobsebi razumljivo, pošiljali redno v Kočevje.

Velenje. S. F. V. Zadeva, o kateri si mi zadnjič pisal, je rešena v prid velenjskih rudarjev.

Trbovlje. S. K. Hvala, priobčimo v prihodnji številki.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Ivan Tokan.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Oglas.

V zadnjem času se je v Ljubljani in okolici pojavila vse meje presegajoča razuzdanost in prav živinsko pijančevanje, kar ogroža v največji meri osebno varnost in last celega občinstva.

Z ozirom na te okolnosti in sklicevaje se na sklep narodne vlade SHS v Ljubljani v Uradnem listu od 21. novembra 1918, št. 11, točka 112, odreja policijsko ravnanje, da se imajo začeti z današnjim dnevom zapirati vse gostilne in restavracije brez izjeme v celem okolišju ljubljanskega redarstva

ob 8. uri in kavarne ob 9. zvečer.

Gostilničarje in kavarnarje, ki se ne bodo strogo držali policijske ure, se bo brezobzirno in najstrožje kaznovalo.

Policijsko ravnanje v Ljubljani,
dne 11. prosinca 1919.

Delavci, napovedujemo nam hude politične boje; ko nastopijo normalni časi, bomo morali biti - že pripravljeni! -

MIŠI, podgane, stenice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porabljate moja najboljša, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5—, Osobito jaka tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2.— in K 4.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri vseh K 1:50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrijnska ulica št. 3. III.

Zveza bolniških blagajen na slov. ozemlju s sedežem v Ljubljani.

Vabilo

ustanovni občni zbor

Zveze bolniških blagajen na slov. ozemlju s sedežem v Ljubljani

ki se bo vršil

v nedeljo 2. in event. v ponedeljek 3. februarja 1919 v zborovalnici in posvetovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani. Začetek obakrat ob 9. dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev in nagovor predsednika pripravljalnega odbora.
2. Določitev poslovnika zboru.
3. Volitev predsedstva zboru (1. predsednika, 2. namestnikov, 2. zapisnikarjev.)
4. Volitev dveh komisij za predlaganje kandidatov v načelstvo, nadzorstvo in razsodišče.
5. Poročilo o pripravljalnih delih in o stanju blagajne.
6. Razlaga Zvezinih pravil in sklepanje o njih.
7. Sklepanje o poslovniku Zveze.
8. Sklepanje o rednih in enkratnem izrednem prispevku za Zvezo.
9. Sklepanje v smislu zadnjih dveh odstavkov § 2. Zvezinih pravil.
10. Predlogi in nasveti.
1. Volitev v načelstvo, nadzorstvo in razsodišče.
12. Delavsko nezgodno in bolniško zavarovanje v novi državi.

Številno odposlancev, ki jih smejo odposlati posamezne bolniške blagajne (bratovski skladnice), določajo Zvezina pravila. Dostop na zbor imajo le odposlanci že včlanjenih blagajen (bratovskih skladnic). Pristopijo lahko vse okrajne, obratne, stavbne, zadružne in društvene bolniške blagajne ter bratovske skladnice v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani. Podrobnejša pojasnila daje ustno ali pisмено Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani, Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje, ki razpošilja tudi pravila in potrebne tiskovine.

Ljubljana, 31. decembra 1918.

Za načelstvo Okrajne bolniške blagajne v Ljubljani kot proponenta:

M. Rožanec s. r.,
načelnik.

J. Koemur s. r.
tajnik.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciškaška ulica št. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	$\frac{1}{2}$ 11— $\frac{1}{2}$ 12		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	$\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 11	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškaška ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	$\frac{1}{2}$ 11— $\frac{1}{2}$ 12	1—2	Šiškerjeva ulica 21 Turjaški trg 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje		1—3	Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniške blagajne. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8 zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.